

Aan Vaste Commissie VWS, Tweede kamer der Staten Generaal
Van Zorgverzekeraars Nederland
Datum 14 april 2023
Ons kenmerk FS-23-317
Onderwerp ZN-brief commissiedebat ggz / suicidepreventie

Geachte leden van de commissie VWS,

Op 19 april aanstaande spreekt u met minister Helder en staatssecretaris Van Ooijen over de geestelijke gezondheidszorg. Zorgverzekeraars Nederland (ZN) brengt ten behoeve van het debat graag de volgende onderwerpen onder uw aandacht:

Sparrenheuvel 16
Postbus 520
3700 AM Zeist
030 698 8911
info@zn.nl
www.zn.nl

1. **Toename mentale klachten: voorkom dat problemen medicaliseren**

Zorgverzekeraars maken zich grote zorgen over de toename van mentale klachten. Dat de helft van de jongvolwassenen¹ kampt met mentale klachten is verontrustend. Een goede mentale gezondheid tijdens je jeugd is bepalend voor je welzijn en gezondheid in het verdere leven. Voorkom dat mentale problemen van jongeren onnodig verergeren en medicaliseren.

Zorgverzekeraars² pleiten al langer voor het verbeteren van de mentale weerbaarheid van onze samenleving. Zij zijn deelnemer in verschillende initiatieven, zoals Thrive Amsterdam, Gezond010 en Mind Us. Het is goed dat ons pleidooi voor mentale gezondheid doorklinkt in het Integraal Zorgakkoord. Maar het is nu tijd voor actie – grotendeels buiten de gezondheidszorg:

- De ministeries van VWS, OCW en SZW zijn vorig jaar gestart met de Aanpak Mentale Gezondheid. **ZN is benieuwd wat de ministeries inmiddels doen vanuit de Aanpak Mentale Gezondheid om het ontstaan van mentale klachten (met name bij jongvolwassenen) te voorkomen.**
- Veel psychische klachten ontstaan door niet-medische problemen, zoals armoede en schuldproblemen. Met de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden wil het kabinet in 2030 tot een halvering van het aantal mensen in armoede komen. Elke dag helpen zorgverzekeraars verzekerden met schuldproblemen om in contact te komen met hun gemeente voor hulp. Lang niet alle gemeenten ondernemen actie bij vroeg-signalering van schuldproblemen. **Zorgverzekeraars roepen de minister Helder op om in het kabinet te zorgen voor meer capaciteit en middelen bij gemeenten om de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening naar behoren uit te voeren.**
- Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wil de staatssecretaris werken aan de gezondste generatie 2040. Zorgverzekeraars hebben echter grote zorgen over de situatie in de jeugdzorg. Jongeren hebben evenveel recht op zorg als ouderen; temeer omdat zij hun hele leven baat hebben bij goede jeugdzorg. **ZN dringt erop aan dat er dit jaar duidelijkheid komt over de Hervormingsagenda Jeugd; met afspraken over betere triage, het terugdringen van het versnipperde aanbod en voldoende middelen voor gemeenten.**

¹ Meer dan de helft jongeren heeft mentale klachten: 'Alarmerend beeld' - NRC

² "Vergezicht op de GGZ" – Zorgverzekeraars Nederland - juli 2021

2. Aanpak wachtlijsten: mentale gezondheidscentra en inventarisatie cruciale ggz

Met de introductie van een aantal mentale gezondheidscentra in de regio Breda in 2022 zijn huisartsen en ggz-instelling Breburg erin geslaagd om een indrukwekkende afname van circa 25% van doorverwijzingen naar de tweedelijns ggz te realiseren³. De mentale gezondheidscentra laten zien dat het mogelijk is om de druk op de tweedelijns-ggz aanzienlijk te verminderen door mensen met psychische klachten sneller te helpen met (voornamelijk) hulp in het sociaal domein.

Zorgverzekeraars ondersteunen huisartsen, ggz-aanbieders en gemeenten bij de opzet van deze mentale gezondheidscentra. Zo heeft GGNet in Apeldoorn onlangs het concept van “herstelondersteunende gesprekken” geïntroduceerd, waarbij tot nu toe alle hulpvragen een oplossing vonden in het sociaal domein. Ook *mentale ecosystemen* (GEM), een initiatief van zorgaanbieders in Overijssel en de Achterhoek én *Voorzorg*, een samenwerking tussen sociaal domein, huisartsen en ggz-aanbieders in Groningen, leveren goede resultaten op.

- **ZN werkt met de Nederlandse ggz, de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), InEen en VWS aan een handreiking waarmee regionale partijen samen een aanvraag kunnen doen om transformatiemiddelen uit het IZA in te zetten voor de opzet van mentale gezondheidscentra.** Deze handreiking wordt voor komende zomer opgeleverd.
- **Ook werkt ZN samen met het ministerie van VWS en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) aan het introduceren van een betaaltitel, die per 2024 kan worden benut voor het contracteren en bekostigen van zogenaamde *verkennende of herstelondersteunende gesprekken*, met name voor patiënten met een onduidelijke hulpvraag.** Dit moet de huisarts helpen om hun patiënten gerichter te verwijzen naar passende ondersteuning of zorg.

Een andere belangrijke samenwerking tussen ggz-aanbieders en zorgverzekeraars is het in kaart brengen van de cruciale ggz. Het is van groot belang dat we voorkomen dat specialistisch ggz-aanbod zonder overleg verdwijnt waardoor kwetsbare patiënten opeens in de knel komen.

- **Op basis van het Integraal Zorgakkoord en de *Handreiking cruciale ggz* maken de regionale partijen op dit moment een inventarisatie van het cruciale ggz-aanbod; hierbij is specifieke aandacht voor het voorkomen van continuïteitsproblemen.** Het doel is dat zorgverzekeraars en ggz-aanbieders de resultaten van de inventarisatie meenemen in de contractering voor 2024.

3. Gebrek aan informatie blijft obstakel voor goede contractafspraken in de ggz

De afspraken in het IZA – zoals de inzet van transformatiemiddelen, het vergoeden van passende zorg, het verbeteren van het contracteerproces en de effectieve inzet van zorgmedewerkers – zijn niet mogelijk zonder goede informatie-uitwisseling. De gebrekkige informatie-uitwisseling blijft een hardnekkig probleem in de ggz:

Passende ggz-zorg niet mogelijk zonder zorgvraagtypering

De bekostiging in de ggz werkt niet zonder zorgvraagtypering. Zonder zorgvraagtypering is er geen inzicht in de zorgvraagzwaarte en worden patiënten op termijn benadeeld omdat we voor hen niet de juiste zorg op de juiste plek kunnen organiseren.

³ [Eerste resultaten Mentale Gezondheidscentra veelbelovend | Cliënten geven Mentaal Gezondheidscentrum 8,7 \(ggzbreburg.nl\)](https://www.ggzbreburg.nl)

- **ZN vraagt uw Kamer om het gebruik van zorgvraagtypering in de ggz-bekostiging te verankeren. Zonder zorgvraagtypering zijn passende contractenafspraken niet mogelijk.** Wij hebben begrip voor de zorgen over veilig informatie-uitwisseling en – opslag. Daarom is het belangrijk dat de minister samen met de NZa kan werken aan veilige informatie-uitwisseling. Zonder zorgvraagtypering wordt het Zorgprestatie­model in de ggz gereduceerd tot een “fee for service” model met een productieprikkel en kunnen zorgverzekeraars moeilijker afspraken maken over oa. de aanpak van wachtlijsten en cruciale ggz in de regio.

Verbeter de wachtlijstinformatie

Ggz-aanbieders delen – volgens afspraak – hun wachtlijsten regelmatig met de NZa . Vervolgens wordt deze informatie ook beschikbaar gemaakt voor zorgverzekeraars. Inzicht in wachtlijsten is cruciaal voor zorgverzekeraars.

- Zorgverzekeraars maken zich zorgen over de toegang tot goede wachtlijstinformatie van ggz-aanbieders. Op dit moment hapert de aanlevering bij de NZa (mede door ict-problemen) van cruciale wachtlijstinformatie. Zorgverzekeraars kunnen zo niet goed in actie komen en hun verzekerden helpen door extra zorginkoop of zorgbemiddeling. **ZN vraagt de minister om de problemen bij de aanlevering van wachtlijstinformatie zo snel mogelijk op te lossen.**

4. Financiële positie ggz-aanbieders onder de aandacht

De invoering van het zorgprestatie­model heeft bij veel ggz-aanbieders veel voeten in de aarde gehad. Uit een recente inventarisatie onder alle zorgverzekeraars blijkt dat de implementatie- en opstartproblemen inmiddels grotendeels verholpen zijn. Declaraties over 2022 worden inmiddels in rap tempo ingediend en betaald. Het is de verwachting dat de meeste ggz-aanbieders de financiële achterstanden deze maand hebben ingehaald. Tijdens de invoering van de nieuwe bekostiging hebben zorgverzekeraars liquiditeitsproblemen bij ggz-aanbieders voorkomen via bevoorschotting. **Zorgverzekeraars blijven alert op de continuïteit van ggz-aanbieders en zullen waar nodig maatwerkafspraken maken met aanbieders om de zorg voor hun verzekerden te waarborgen.**

Wij stellen het zeer op prijs als u onze inbreng betreft bij het debat met de minister. Mocht u vragen hebben over onze inbreng dan geven wij graag een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,
Zorgverzekeraars Nederland

Mevrouw P.H. van Holst-Wormser
Algemeen directeur